

Обраћање првог замјеника високог представника Ларија Батлера на 15. годишњем свјетском пословном конгресу: “БиХ је отворена за бизнис”

организује Сарајево Градуате Сцхоол оф Бусинесс

и Интернационал Манагемент Девелопмент Асоциатион

Професоре Пендергаст, даме и господо,

Увијек ми је посебно задовољство да учествујем на догађајима као што је овај, јер тема о којој се разговара – конкурентност, пословна клима, унапређење трговине, инвестиције – од суштинског су значаја за изазове и прилике које се јављају у глобалној економији.

Ово је управо она врста дискусије која је потребна Босни и Херцеговини у вријеме када се ова земља враћа на међународно тржиште. Тај повратак је сада већ добрим дијелом у току. Сама чињеница да Међународна асоцијација за развој менаџмента /Интернационал Манагемент Девелопмент Асоциатион/ одржава конференцију овдје у Сарајеву показатељ је помака које је начинила БиХ према пуној реинтеграцији у свјетску економију.

Они међу нама који радимо овдје добро смо свјесни да је БиХ отворена за бизнис, и ми поздрављамо сваку прилику да се оваква порука пренесе онима који су мање упознати са позитивним помацима до којих је дошло – и до којих долази – у пословној клими ове земље.

Моје колеге из међународних финансијских институција ће

говорити о конкретној економији, помацима који се чине, тешкоћама на које се наилази, могућностима које тек треба да се реализују. Ја бих усредоточио своје излагање јутрос на политичку еволуцију ове земље.

Мада, као што сви знамо, политичка и економска судбина сваке земље је неодвојиво везана једна за другу. Нити једна не може егзистирати у вакууму.

У тренутној ситуацији, економија генерално нуди позитивно окружење за политички развој ситуације.

Годишњи раст је у задњих пет година износио стабилних 5 посто или више, И, као резултат тога, дошло је до сталног смањења стопе сиромаштва. Успјешно увођење ПДВ-а на почетку ове године стабилизовало је јавне финансије, унаприједило ниво ресурса који се могу распоредити на социјалну помоћ и смањило обим сиве економије регулисањем позиције хиљада малих и средњих предузећа. Конвертибилна марка и даље је једна од најстабилнијих валута у овом региону.

Прошлог мјесеца Мооду'с Инвестор Сервице подигао је кредитни рејтинг за Босну и Херцеговину са Б3 на Б2, наводећи тада да ће успјешне реформе, као што је увођење ПДВ-а, подстицати инвестиције и раст. Мооду'с је такође навео да ће процес преговора о Споразуму о стабилизацији и придруживању са Европском унијом, који је почео крајем прошле године и за који се надамо да ће бити успјешно закључен до краја ове године, охрабрити даљу политичку и економску консолидацију.

Један значајан показатељ да економија БиХ почиње да привлачи праву врсту пажње била је и најава корпорације Мицрософт крајем фебруара да ће овдје отворити канцеларију. Раније је Мицрософт водио операције које су се односиле на БиХ из њихове канцеларије у Загребу.

Чињеница је да смо свједоци позитивних резултата наглашеног побољшања ситуација у пословној клими у БиХ.

Такође је стварност да би се пословна клима могла још унаприједити; а то би се могло постићи веома брзо ако владе могу обезбиједити усвајање у парламенту цијелог низа реформи које уживају широку подршку, а још нису усвојене нити спроведене.

Међу кључним економским реформама за које очекујемо да ће се усвојити до краја 2006. године су Закон о националном фискалном вијећу, Закон о облигацијама и Закон о платама. Овим законима ће се рационализовати управљање јавним финансијама, увести правна сигурност у цијелом спектру комерцијалних уговора и награђивање државних службеника и чланова Парламента поставити на реалне и финансијски могуће темеље.

Такође имамо политички договор о централизацији банкарске супервизије на нивоу државе, а релевантни органи тренутно сагледавају модалитете реализације ове активности. (Банкарски сектор, успут буди речено, био је један од истакнутих успјешних прича процеса економског опоравка БиХ; број банака је опао са више од 70 прије три године на 34 банке, колико их има данас, јер су се слабе институције спојиле са другима или су биле преузете од стране других. Каматне стопе су такође опале, са веома високих процената прије три године на око 8 посто данас, а банке коначно почињу да нуде конкурентна комерцијална финансијска средства за ширење сектора малих и средњих предузећа.)

Питање је сада да ли политички помаци одговарају помацима који су начињени у области економије.

У протеклој декади процес послеријатног опоравка био је изванредан. Помаци никада нису довољно брзи и никада нису довољни. Нико нема право на спокој. Али ипак, степен опоравка који је постигнут – од социјалне трауме и политичке нефункционалности од прије десет година – није ништа друго него запањујући.

У годинама након краја рата извршена је реформа у области

полиције и правосуђа, који су усклађени са стандардима у осталим дијеловима Европе; оружане снаге су великим дијелом бројчано смањене и доведене под пуну демократску контролу (а БиХ се сада припрема да ступи у НАТО-ов програм Партнерство за мир), а више од милион људи се вратило кућама.

Ово је постигнуто координисаним међународним напорима на имплементацији одредби Дејтонског мировног споразума. Чак и најгори критичари тог Споразума ће данас признати да је он дуже очувао мир и обезбиједио већи степен повратка избјеглица и демократског изражаја него што је већина људи сматрала да је могуће у том мрачном периоду након завршетка три и по године ратовања.

Али сам Дејтон, иако је одржао мир, није само по себи био довољан за изградњу модерне европске државе. Овај задатак се сада рјешава путем процеса евро-атлантских интеграција, и тај процес ће захтијевати промјене дејтонског Устава.

Приступање у ЕУ је тежња скоро сваког грађанина БиХ; једногласност у погледу сврхе коју је покренуо процес приступања (а не смијемо заборавити да је БиХ на самом почетку овога процеса) унијела је здраву дозу реализма и оптимизма у политички дискурс.

Приступање у ЕУ је исто тако поставило тешке реформе у позитиван дугорочни контекст; оно је усредредило размишљања политичара – и заиста, Европска унија је похвалила органе БиХ за њихов послован приступ преговорима који су сада у току.

Ово је земља која је прихватила процес приступања и која користи изгледе за приступ да пробије себи пут кроз амбициозан програм реформи.

Ја мислим да не постоји нити један лидер политичке странке који је против реформи, као што не постоје лидери политичких странака који су против инвестиција и нових радних мјеста.

Међутим, ђаво је у детаљу, и оно што смо видјели до сада – и

што видимо сада – јесте спремност неких политичких лидера да поједине реформе (које ће донијети конкретне користи њиховим бирачима) подреде страначким интересима, иако знају да тиме уназађују процес.

Високи представник је, према томе, скренуо пажњу јавности БиХ на цијели низ позитивних развоја до којих би могло доћи прије општих избора, и позвао бираче да размотре колико је урађено (или колико мало је урађено) када буду гласали 1. октобра.

Ови избори ће бити прекретница. Они који буду изабрани ће бити на власти у наредне четири године, и неће моћи да се ослоне на Канцеларију високог представника када буде потребно донијети тешке политичке одлуке, јер ОХР планира да се полако угаси до средине наредне године.

Реорганизација ангажмана међународне заједнице у БиХ одраз је прогреса који је начињен и повјерења које сада међународна заједница има у капацитете БиХ да сама прави даље помаке. Ово ће зависити од способности ове земље да буде ефикасан конкурент на глобалном тржишту, због чега вјерујем да је предмет данашњег разговора на овој конференцији посебно примјерен и благовремен.

Хвала.